

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy“.

Rok V.

Nowemiasto, dnia 26 listopada 1931.

Nr. 42

Z pokazu prac Sekcyj Przystosobienia Roln. PTR.

W dniu 20 listopada 1931 odbył się w Nowemiście na sali Hotelu Polskiego imponujący pokaz prac sekcji konkursowych Przystosobienia Rolniczego przy licznych udziałach młodzieży rolniczej, członków Kółek Rolniczych i ich żon. Pokaz zagał o godz. 12,30 Prezes pow. PTR., poczem przywitał przybyłych gości w osobach pp. Starosty powiatowego lubawskiego, prezesa okręgowego SMP. ks. wik. Lewańczyka i inspektora Przystosobienia Rolniczego PTR. inżyniera Świeżyńskiego z Torunia. Następnie po krótkim przemówieniu oddał głos insp. Przysp. Roln. PTR. p. inż. Świeżyńskiemu, który w dłuższym referacie zdał sprawozdanie z działalności i pracy w Przystosobieniu Rolniczym w roku 1930/31 na terenie Pomorza w ogólności, a na terenie pow. lubawskiego w szczególności. Jak ze sprawozdania wynikało, związanych było w naszym powiecie 16 sekcji konkursowych, z których 12 doprowadziło pracę do końca, 2 sekcje zakończą swoją pracę w roku 1932, a mianowicie sekcja wychowu świń w Rożentalu i sekcja wychowu kur w Kurzętniku — 2 sekcje odpadły. Poza to związanych zostało jeszcze kilka sekcji PR. które dla braku materiału konkursowego i szczupłych środków finansowych zostały skreślone. Na pokazie prac wystawiało swoje eksponaty 11 sekcji konkursowych, a mianowicie: 1 żeńska sekcja wychowu kur w Kurzętniku, 1 sekcja uprawy pszenicy w Prątnicy, 1 sekcja uprawy pszenicy w Omulu, 1 sekcja uprawy jęczmienia w Kurzętniku, 2 sekcje uprawy buraków pastewnych w Omulu, 1 żeńska sekcja uprawy fasoli w Radomnie, 2 sekcje uprawy ziemniaków w Mrocznie, 1 sekcja uprawy ziemniaków w Samplawie, 1 sekcja uprawy owsa w Jamielniku.

Wykaz sekcji Przystosobienia Rolniczego PTR. i osiągnięte przeciętne wyniki w roku 1931.

		zeszłor.			
				żeńskie	(Kółko Roln. S. M. P.)
1.	Sekc. wych. kur w Kazanicach				(Kółko Roln.)
2.	„ „ w Skarlinie				„ „
3.	„ „ w Kurzętniku				„ „
4.	„ „ świń w Rożentalu				„ „
5.	„ „ upr. pszen. w Prątnicy plon z 1 ha	40	q		„ „
6.	„ „ w Omulu	28,4	q		„ „
7.	„ „ jęczm. w Kurzętniku	35,6	q		„ „
8.	„ „ A bur. past. w Omulu	1334	q	męskie	„ „
9.	„ „ B „ w Omulu	1400	q		„ „
10.	„ „ uprawy fasoli w Radomnie	35,2	q	żeńskie	(S.M.P.)
11.	„ „ A ziemn. w Mrocznie	38	q	męskie	(Kółko Rol.)
12.	„ „ B ziemn.	386	q		(S. M. P.)
13.	„ „ w Samplawie	260	q		(Zw. Strz.)
14.	„ „ owsa w Jamielniku				(Kółko Rol.)

Nagrody otrzymali:

1. Sekcja uprawy buraków pastewnych pod patronatem p. Stefana Boryny w Omulu uzyskała pierwszą nagrodę wojewódzką za uprawę buraków pastewnych. 1. nagrodę I klasy otrzymał uczestnik konkursu Roman Rozwadowski z Prątnicy za uprawę pszenicy. 3. nagrodę I klasy otrzymał Kazimierz Karbowski z Kurzętnika za uprawę jęczmienia i 3 nagrodę I klasy otrzymał Józef Ryński z Omula za uprawę buraków pastewnych. Następnie nagrody 1 i 2 — II klasy otrzymali następujący uczestnicy:

L.p.	Nazwisko i imię	Sekcja	Rodzaj konkursu	Nagr.	Klasa
1.	Rozwadowski Rom.	Prątnica	upr. pszenicy	1	II.
2.	Zelma Wincenty	Prątnica	„ „	2	II.
3.	Karbowski Kazim.	Kurzętnik	„ jęczmienia	1	II.
4.	Rozankowski Feliks	„ „	„ „	2	II.
5.	Ryński Józef	Omule A	„ bur. past.	1	II.
6.	Truszczyński Alfons	„ A	„ „	2	II.
7.	Babski Bolesław	„ B	„ „	1	II.
8.	Boryna Stefan	„ B	„ „	2	II.
9.	Rajkowska Anna	Radomno	„ fasoli	1	II.
10.	Jadanowska Jadwiga	„ „	„ „	2	II.
11.	Kurlikowski Józef	Mroczno A	„ ziemniaków	1	II.
12.	Zagórski Zygmunt	„ A	„ „	2	II.
13.	Zieliński Józef	„ B	„ „	1	II.
14.	Zagórski Henryk	„ B	„ „	2	II.
15.	Brodzki Franciszek	„ B	„ „	2	II.
16.	Bejer Kazimierz	Samplawa	„ „	1	II.
17.	Wroński Leon	„ „	„ „	2	II.
18.	Ryński Franciszek	Omule	„ pszenicy	1	II.
19.	Mrowiński Brunon	„ „	„ „	2	II.

Po przemówieniu inż. Swieżyńskiego wygłosił odczyt o zastosowaniu prac konkursowych w gospodarstwie ojcowiskiem uczestnik konkursu Babski Bolesław z Omula. Następnie przemówił jeszcze p. starosta Skłodowski i p. poseł Serożyński, zachęcając młodzież do intensywnej pracy w przysposobieniu rolniczym. Po przemówieniach nastąpiło wręczenie nagród przez p. starostę Skłodowskiego i insp. Przysp. Roln. PTR. inż. Swieżyńskiego. Wartość nagród poza nagrodą wojewódzką waha się w granicach od 15 do 75 złotych. W dalszym ciągu nastąpiło zwiedzenie pokazu prac. Ogólny podziw wzbudzały ogromne buraki pastewne sekcji omulskich i kury karmazyny sekcji konkursowej w Kurzętniku. Ponadto bardzo okazałe przedstawiała się reszta wystawianych eksponatów. Na uznanie zasługuje również piękna i bardzo gustowna dekoracja niektórych stoisk. Podnieść również należy fakt, że młodzież rolnicza coraz bardziej rozumie swoje prace w sekcjach konkursowych. Ze starszych rolników na wyróżnienie zasługuje patron Sekcji konkursowej p. Ryński z Omula, który okazał wielkie zrozumienie dla prowadzonej pracy w sekcjach konkursowych. I nie szczędził czasu i zabiegów, by lustratorom PTR. ułatwić przeprowadzenie inspekcji na polstkach konkursowych.

P. S. Po odbiór nagród będą mogli wynagrodzeni uczestnicy w najbliższym czasie zgłaszać się w instruktorjacie i Sekretarjacie PTR.

Każdy rolnik-hodowca powinien przystąpić do Spółdzielni Zbytu Trzody Chlewnej i Bydła na powiat lubawski z siedzibą w Nowemmieście, sp. z. o. odp.

Jeden udział wynosi 25 zł, wpisowe 5 zł.

Zgłoszenia przyjmuje zastępca przewodniczącego w Instruktorjacie i Sekretarjacie Pow. PTR. w Nowemmieście i Lubawie.

KOMUNIKATY

Założenie stacji stadnika.

Za pośrednictwem Pomorskiej Izby Rolniczej w Toruniu urządzone zostały stacje stadnika u p. Władysława Wielgomasa w Lubawie — wybudowanie (stadnik pochodzi z obory mająt. Dźwierzno) oraz u p. Konrada Dzięby w Rożentlu (stadnik pochodzi z obory p. Goetza z Gorzechówka).

Odpowiadając na szereg uchwał rezolucyj oraz wniosków Zarządów powiatowych PTR. Zarządów Kółek Rolniczych, wyrażających nieodzowną konieczność zmniejszenia ciężarów ubezpieczeń socjalnych, które podcinają wprost egzystencję warsztatów rolnych, przekraczając swym ogromem ich siłę płatniczą, podajemy do wiadomości członków naszych, że Pom. Tow. Rol. również jak i inne organizacje rolnicze Zachodniej Polski, zrzeszone w Nacz. Org. Zjedn. Przem. i Roln. Zach. Polski w Poznaniu, nie przestają czynić z jednej strony starań i zabiegów u władz państwowych, celem wydatnego i doraźnego zmniejszenia tych ciężarów, a z drugiej strony wszelkich starań przeprowadzenia koniecznej zmiany ustawodawstwa socjalnego, w szczególności ustawy o Kasach Chorych.

Jednym z ostatnich naszych poczynań w tej sprawie w szeregu memorjałów i przedstawień — było wysłane przez naszą naczelną Organizację w Poznaniu memorjałów do Pana Prezesa Rady Ministrów oraz pp. Ministrów Rolnictwa, Pracy i O. Sp. i Skarbu, w których cyfrowo przedstawiliśmy problem ciężarów socjalnych, jako podstawową i najdotkliwiej odczuwaną, szczególnie w zachodniej Polsce, przyczynę obecnego kryzysu gospodarczego, gdyż obciążenie świadczeniami socjalnymi produkcji jest niewspółmierne wysokie w stosunku do podatków państwowych i komunalnych.

W memorjałach powyższych wykazano również, że ściąganie powstałych obecnie zaległości z tytułu składek w instytucjach ubezpieczeń socjalnych, wyrażających się w olbrzymiej kwocie ca 30 milj. zł. na terenie tylko 2 województw zach. Polski, całkowicie zrujnuje warsztaty wytwórcze na tym terenie, o ile takowe będzie przeprowadzone.

Nie ulega przytem wątpliwości, że większość warsztatów rolnych stanie się niewypłacalną, o ile nie nastąpi redukcja zaległości oraz wysokości składek ubezpieczeniowych. Wystawiona została więc konieczność zastosowania natychmiastowych środków zaradczych, obniżających opłaty na rzecz ubezpiecz. socjaln. do wysokości, odpowiadającej możliwości płatniczej warsztatów rolnych przez ograniczenie kosztów administracyjnych, odpowiednie obniżenie świadczeń dla ubezpieczonych, ograniczenie gromadzenia rezerw itd.

Celem poparcia naszych postulatów, wyrażających się w natychmiastowej redukcji ciężarów socjalnych, wyjeżdża w dniach najbliższych delegacja Nacz. Org. do Pana Premjera i pp. Ministrów.

O rezultacie naszych zabiegów nie omieszkamy powiadomić członków naszych.

Dyrekcja P. T. R.

Zamówienia

na kieszonkowy kalendarz rolniczy „Notatnik“ na rok 1932 przyjmuje Instruktorjat i Sekretarjat P. T. R.

Wzmóżony wywóz bekonów i jaj.

Wywóz bekonów przez port gdyński do Anglii idzie nadal we wzmożonym tempie. Gdy w ciągu października wywieziono łącznie 5500 ton (we wrześniu 4000 ton, w sierpniu zaś 3500 ton), to w pierwszym tygodniu listopada załadowano do Londynu 1000 ton, do Hull 540 ton. Utrzymuje się również mocna dążność wywozu jaj przez Gdynię. W październiku wywóz ten osiągnął 777 ton, we wrześniu 594 ton, w sierpniu 326 ton. W pierwszym tygodniu listopada załadowano do Anglii 236 ton.

Marchew o długości 52 cm.

Podczas wybierania marchwi u gospodarza Dobrzykowskiego w Gałęzowie, pow. żnińskiego, natrafiono na marchew, zasługującą rzeczywiście na miano niezwyklego okazu. Osiągnęła ona 52 cm. długości, 36 cm. objętości, a waga jej wynosi przeszło 2 i pół kila.

Hold ojcu pszczelnictwa.

Ojcem nowoczesnego pszczelnictwa jest Polak, zmarły w październiku przed 25 laty w Łowkowicach na Górnym Śląsku ksiądz dr. Jan Dzierżon. Był to pszczelarz, znany w całym świecie. Bo też hodowli pszczoł pszczelarze na całym świecie uczyli się od niego. Do Łowkowic, gdzie miał swoją pasiekę, przybywali pszczelarze nawet z Australji, aby się u niego uczyć hodowli i życia pszczoł. Posiadał on bardzo liczne odznaczenia zagraniczne. Znakomity pisarz belgijski, Maeterlinck, swoją przepiękną książkę o życiu pszczoł zaczyna od stwierdzenia olbrzymich zasług ks. Dzierżona.

Ks. Dzierżon wydał o pszczelnictwie kilka dzieł. Wydał je po niemiecku, bo chodziło mu o to, by wyniki swoje ogłosić w języku, który był bardziej znany w Europie, niż polski. Był jednak ks. Dzierżon gorącym Polakiem, do polskości otwarcie się przyznawał. Pozostałe po nim listy pisane są po polsku.

Rocznicę śmierci ojca pszczelarstwa uczcił Górny Śląsk przez odsłonięcie tablicy pamiątkowej na domu w Łowkowicach, w którym ks. Dzierżon zmarł, ufundowanej przez związki pszczelarskie całego świata.

Niemcy są ogromnie w swych artykułach poirytowani, że Polacy uważają ś. p. ks. dra Dzierżonia za swojego współrodaka i gwałtem chcą go zaanektować dla siebie.

Stulecie sztucznych nawozów fosforowych.

Przed stu laty użyto po raz pierwszy w Czechach na Morawach i Śląsku sztucznych nawozów fosforowych w formie mączki kostnej. Wyniki, osiągnięte pod względem rozwoju roślin, były tak pomyślne, że od tego czasu sztuczne nawozy fosforowe stały się niezbędnym artykułem dla rolnika i przemysł, wytwarzający te nawozy, jedną z najważniejszych gałęzi przemysłu chemicznego. Pierwsze próby wykonywano na pszenicy i życie, dalsze kontynuowano na koniżynie. W dwa lata po pierwszych próbach powstała fabryka, wytwarzająca superfosfaty z mączki kostnej i odpadków węgla kostnego, używanego w cukrowniach do klarowania cukru. Rozwój fabrykacji superfosfatów jest imponujący i dzisiaj wytwarza się rocznie 1,400.000 wagonów tego artykułu.

Wpływ radja na... krowy.

Coraz dziwniejsze niespodzianki notuje życie z dnia na dzień, związane z radjem. Zauważono już i opisano wpływ radja na ptaki śpiewające, idący w kierunku pobudzenia ich do śpiewu, na cierpienia ludzkie i zwierzęce, które łagodzi, nawet na rośliny...

Obecnie donoszą z Ameryki o nowym fakcie, zaznaczającym wpływ radja na... krowy dojne. Oto pewien farmer ze Stanów Zjednoczonych, zapalony radjota, zauważył, że stada krów, wracające do stajen, przystają przed jego oknami wtedy, gdy przez nie dobiega na podwórze muzyka z głośnika radjowego. Skonstatowawszy ten fakt, założył głośnik w oborze ku wielkiej uciechu sąsiadów, którzy sądzili, że zwarjował.

Tymczasem farmer ów skonstatował, że od czasu gdy założył głośnik w oborze, zwiększyła się wydajność mleka.

O sensacyjnym tym fakcie zawiadomił on natychmiast okoliczną szkołę rolniczą, której delegaci mają naukowo zbadać i wypróbować ten dziwny a dobroczynny wpływ radja na wydajność dojnych krów.

Bibliotekarze kółkowi!

Utrzymujecie w porządku biblioteki kółkowe. Wymianę książek powinno dokonywać się na każdym zebraniu Kółka Roln

Surowa czy gotowana strawa?

Wartość odżywcza środków żywnościowych oceniano dawniej wyłącznie podług ilości jednostek cieplnych (kaloryj), wytwarzanych przez nie podczas procesu trawienia.

W drugim rzędzie uwzględniano także jeszcze pewne sole odżywcze i składniki pomocnicze, jak witaminy. Nowsze badania wykazały, że wartość użytkowa artykułów żywnościowych jest w wysokim stopniu uzależniona od stopnia ich rozgrzania i od czasu, jak długo rozgrzanie to trwa.

Doświadczenia naukowe wykazały, że organizm ludzki tem więcej przybiera i tem mniej wymaga, im mniej pożywienie zdenaturowane zostało przez proces gotowania. Najwyższą wartość użytkową posiadają potrawy w stanie surowym.

Już n. p. trzyminutowe gotowanie jajka obniża znacznie jego wartość spożywczą w stosunku do jajka surowego.

Karmione gotowanymi jajkami zwierzęta wykazywały o połowę mniejszą wagę ciała, niż karmione surowymi mimo, że te ostatnie o połowę mniej jadły, ażeby się nasycić. Tak n. p. wykazały trzy szczury o równych warunkach fizycznych, karmione strawą surową, 2 i 4 godziny gotowaną, po 50 dniach przyrost na wadze o 102, 75 i 50 gramów.

Dochodzenia te są ważne nie tylko dla jednostek, lecz także dla gospodarki ogólnonarodowej, ile, że przy spożywaniu strawy surowej wzgl. mało gotowanej osiągnąć możnaby oszczędność, dochodzącą do 30 i więcej procent.

Badania te posiadają także poważne znaczenie dla hodowli bydła opasowego.

Hodowanie pelargonij.

Pelargonje są bardzo łatwe do hodowania. Rozmnażają się w lecie przez szczepienie. Po przekwitnięciu odcina się szczyt i pozostawia go przez kilka tygodni w suchym miejscu. Przez ostrożne podlewanie powoduje się w krótkim czasie rozwinięcie szczyponiek, które trzeba zasadzić w małej doniczce. Przy należytych warunkach rozwoju szczyponki trzeba ją już na początku jesieni przesadzić do większej doniczki. Sadzonki są wrażliwe na mróz. W jesieni rosną one bardzo wolno, za to w styczniu i lutym rozwijają się szybko, to też trzeba je obficie podlewać. Potem należy sadzonki przenieść w ziemię półtłustą i pożywną. Nawozy naturalne przyczyniają się do tego, że kwiat rośnie gęsto i wysoko. Gdy roślina ma za mało pożywienia, wtenczas właściciel nie będzie miał z niej wiele pociechy. Ważne dla rozwoju pelargonij jest również odpowiednio wilgotne powietrze.

Przezimowanie drzewek różanych.

Nie okładać ich zawczasem słomą, albowiem i najdelikatniejsze gatunki znoszą kilka stopni mrozu. Zimno przyczynia się do lepszego dojrzewania drzewa i hartuje rośliny. Główną rzeczą jest to, aby róże nie stały w zimie wilgotno i aby sucho były okryte. Przezimowanie odbywa się w następujący sposób:

Miejsce, na którym ma się znajdować korona, podwyższyć warstwą suchej ziemi albo piasku i wyłożyć chrustem jodłowym, — nagiętą koronę wkopać w ziemię i pokryć całą świeżymi jodłowymi gałązkami. Najpierw brać małe gałązki, potem większe i cięższe, aby ich wiatr nie zabrał. Gdy na wiosnę zaświeci słońce, można zdjąć kilka gałęzi. Takie krycie róż jest o wiele praktyczniej, niż obwijanie słomą. Nawet dla róż herbacianych jest ono najlepszym.

Srodek przeciwko wszom u kur.

Obłożyć grędy paskami białego płótna na noc, a nazajutrz rano zdjąć je ostrożnie, włożyć w kubełek i nalać waru, a wszy zostaną natychmiast zabite. Potem ususzyć płótno i powtarzać to dopóty, dopóki się robactwa nie wytepi.

Jeżeli panuje cholera pomiędzy kurami,

to zdrowe jeszcze kury zabezpieczyć przed tą epidemją w ten sposób, że do wody, którą im się stawia do picia, dodaje się żel witrjolu. Gołębiom i kurczętom na czubku noża, gęsiom oraz większym ptakom łyżeczkę na 1 litr wody. Poprzednio dobrze rozpuścić i zamieszać. Chorym ptakom dawać to także (gołębiom 0,3, kurom 0,6, gęsiom 0,6, indykom 1,2 do 1,8 g. Żel witr. proszku ugnieść z chlebem na pigułkę, dziennie 3 razy). Jest to bardzo skutecznym lekarstwem.

Informator dla rolników Pomorza.

„Krótki informator dla rolników Pomorza”, który się ukazał obecnie z druku nakładem Pom. Komisji Pracy w Toruniu, ul. Kr. Jadwigi 20 i jest sprzedawany po 1,50 zł za egzemplarz, przedstawia sobą, jakby Vade mecum rolnika, zawierającego szereg cennych danych z dziedziny pracy, jak to: wynagrodzenie akordowe od wykopków, koszty utrzymania, budżet robotników rolnych, świadczenia socjalne, tabele składek do Kas Chorych i inwalidowych, przeciętne ceny giełdy poznańskiej na żyto, począwszy od r. 1926 szereg ważnych wskazówek o urzędnikach gospodarczych i wyjaśnień niektórych paragrafów kontraktu taryfowego i t. p.

Dziełko to winno się znaleźć u każdego rolnika i urzędnika gospodarczego.

Zwracamy uwagę

członkom Kółek Roln. P.T.R. na obowiązek regularnego opłacania składki członkowskiej.

ZE ZEBRAŃ KOŁEK ROLNICZYCH.

Prątnica. Miesięczne zebranie Kółka Roln. odbyło się 8 bm. przy udziale 22 czł. i 2 gości. Zebranie zagał prez. p. Jakubowski. Referat na temat: „Uprawa roli” wygłosił dyr. Szkoły Roln. z Samplawy.

Uchwalono stawić wniosek do Wydziału Pow. o przyznanie subwencji dla Szkoły rolniczej w Samplawie, wzgl. o uchwalenie odpowiedniej sumy w przyszłym budżecie. Następnie w sprawie podatku dochodowego zarząd Kółka zwrócił się do Cent. P. T. R. o zeznanie kwitów i poświadczeń przez Urząd Skarb. Po ściągnięciu składki członkowskiej zebranie zamknięto. Sekr.

Złotowo. Zebranie tuż, Kółka Roln. odbyło się 4. 10. rb* przy udziale 25 członków i 3 gości. Referat na temat: „Zbiór buraków i brukwi” wygłosił prez. p. Jan Brzozowski. Później zdał p. Prez. obszernie sprawozdanie z odbytego zjazdu pow. PTR, w Lubawie.

Dn. 25 10 rb. odbyło się ponownie zebranie tuż, Kółka Roln. Po zagajeniu i przeczytaniu protokołu wygłosił zaproszony p. Dyrektor Szkoły roln. wyczerpujący referat o założeniu spółki bekoniarskiej, jej celach i korzyściach, dalej o chowie i karmieniu świń, nadających się najlepiej na bekony. Po sprawdzeniu liczby członków, których stawilo się 32 i obszernej dyskusji, zebranie zamknięto. Sekr.

Kurzętnik. Miesięczne zebranie kółka rolniczego odbyło się 8 bm. przy obecności 13 członków, które zagał prez. p. Regel, podał porządek obrad i powiadomił członków, iż upłynął już ostatni termin zgłaszania członków po opust 8 proc. rabatu z Pom. Stow. Ubezpieczeń w Toruniu. Dalej odczytał okólnik, dotyczący kursów szkół Roln. Następnie p. Prez. wyjaśnił w krótkich słowach sadzenie drzewek owocowych, na które otrzymano cennik z P. Izby Roln., przyczem podał do wiadomości, iż P. Izba Roln. przyznała tuż, Kółku Roln. stację [k]nura. W wolnych głosach uchwalono protest przeciwko projektowanemu zniesieniu wójtostw jako i sołectw. Następne zebranie odbędzie się 6 grudnia o godz. 16-tej. Sekr.

Lubawa. Dnia 8. bm. odbyło się zebranie Tow. Pszczelarzy pod przewodnictwem prezesa prof. Grabowskiego w lokalu Seminarjum Naucz. w Lubawie.

Nasamprzód p. Prez. podał dokładny życiorys ks. Jana Dzierżona i jego zasługi około rozwoju pszczelarstwa oraz budowy uli ramkowych, podkreślając polskość wielkiego tego męża. Aby godnie uczcić pamięć Jego, prosił p. Prez. członków Towarzystwa o projekty godnego uczczenia. W tej sprawie zabrał głos p. Marszałek z Białej Góry, proponując, ażeby Tow. Pszczelarzy okręgu lubawskiego zwróciło się z prośbą do Wydziału Pow. o obsadzenie jednej drogi powiatowej drzewami miododajnymi (lipami) i nazwanie jej drogą Ks. Jana Dzierżona, obsadzać w przyszłości wszystkie drogi powiatowe i wojewódzkie lipami, mając na uwadze, że okolice nasze są dosyć ubogie w roślinność miododajną, a gospodarstwa pasieczne należy uważać jako poważnie rentującą się gałąź rolnictwa.

Po przyjęciu powyższych propozycji wszyscy bartnicy zobowiązali się nadto do posadzenia w swych gospodarstwach przynajmniej po jednej lipie ku uczczeniu 25-letniej rocznicy zgonu Ks. Jana Dzierżona.

Następnie prof. Empel wygłosił referat na temat „Narządy ruchu pszczoły”. Był to drugi referat z cyklu wykładów, poświęconych anatomii pszczoły.

Na pierwszym wykładzie prof. Empel omawiał narządy pyszczkowe, ożywiając wykład licznymi ilustracjami, jakoteż sporządzonymi przez siebie preparatami mikroskopowymi.

W drugim wykładzie referent zwrócił uwagę na cudowne wprost urządzenie skrzydeł i odnoży, korzystając z ilustracji i preparatów mikroskopowych.

Podkreślić należy, że wykłady prof. Empla, cechowane znajomością rzeczy i przystępnym jej przedstawieniem, budzą wielki zapał wśród miłośników pszczoły.

To też punktem kulminacyjnym każdego zebrania jest obserwacja omawianych narządów za pomocą lup i mikroskopów.

Następne wykłady prof. Empla poświęcone będą wewnętrznej budowie pszczoły. Następnie p. Prez. podał członkom Tow. do wiadomości, że znakomitym środkiem naukowym i propagandowym szybkiego rozwoju pszczelnictwa jest oszklony ul pokazowy, skonstruowany przez p. G. Marszałka z Nowego Sącza.

Ponieważ członków wykład zainteresował proszono p. Prezesa o sprowadzenie ula obserwacyjnego, który zostanie umieszczony w pasiece prezesa prof. Grabowskiego. Na tem zebranie zakończono. Sekr.

W sprawie sprawozdań z odbytych zebrań.

Prosimy Zarządy Kółek Roln. o regularne nadsyłanie sprawozdań z odbytych zebrań kółkowych. Instr. i Sekr. Pow.

ZEBRANIA KOŁEK ROLNICZYCH

w dniu 29 listopada 1931.

Grodziczno	o godzinie 11,30.
Ostaszewo	„ 14-tej.
Jamiełnik	„ 16-tej.
Radomno	„ 16-tej.